

Utvärdering av Vaggeryds kommuns deltagande i Energikontorets projekt Hela RESAN, dnr KS 2015/225

Bakgrund och syfte

Vaggeryds kommun har under 2017-2020 deltagit i projektet ”Hela RESAN – Regionalt stöd för hållbart resande i Jönköpings län”. Projektet har syftat till att minska koldioxidutsläppen från transportsektorn i länets kommuner och har ägts och samordnats av Energikontoret Norra Småland. Vaggeryds kommun har varit medfinansierare i projektet och bidragit med 167 000 kronor.

Aktiviteter

Projektet Hela RESAN har erbjudit ett stort antal aktiviteter som kommunen kunnat delta i samt varit ett kunskapshöjande nätverk för transportfrågor. Kommunen har deltagit i följande aktiviteter:

Avancerad resvaneanalys

Vaggeryds kommun var en av kommunerna som i projektet fick utföra en avancerad resvaneanalys enligt CERO-modellen vilket innebär att miljö, ekonomi och beteendeförändring vägs in i analysen. Resvaneanalysen görs i tre olika steg. Ett nuläge (2018) för kommunens tjänsteresor och arbetspendling togs fram med statistik över kostnad och miljöpåverkan för dessa resor. En resvaneenkät skickades också ut till alla medarbetare som fick svara på frågor om tjänsteresor och arbetspendling. När den första nulägesanalysen var klar tog en grupp med tjänstemän tillsammans med konsulten fram en handlingsplan med åtgärder som skulle genomföras under 2 år för att minska vårt resande både i tjänsten och vid arbetspendling. Under 2020 genomfördes en uppföljningsanalys med statistik och resvaneenkät på samma sätt som vid nulägesanalysen 2018. Resultaten visar att Vaggeryds kommuns utsläpp från tjänsteresor och arbetspendling per anställd har minskat med 13 % mellan 2018-2020. Utsläppen från tjänsteresorna minskade med 41 % vilket till stor del beror på pandemin. Det visar dock att det finns möjligheter att ställa om och minska vår klimatpåverkan även på kort tid. En annan effekt av pandemin är att vi börjat använda digitala möten. Under 2018 svarade 85 % att de inte haft ett digitalt möte. Under 2020 var det endast 20 % som inte haft ett digitalt möte. Våra tjänsteresor under 2020 kostade ca 5,4 miljoner kronor så det finns all anledning att arbeta vidare med hur vi reser inte bara ur ett miljöperspektiv. Sett till klimatpåverkan så utgör arbetspendlingen den största andelen. 88 % av miljöpåverkan från kommunens resor kommer från arbetspendlingen och 12 % från våra tjänsteresor. För att minska klimatpåverkan är det därför viktigt att vi även arbetar med att minska utsläppen från våra tjänsteresor. En ny handlingsplan med åtgärder att arbeta vidare med har tagit fram under 2021.

Att kartlägga våra resor genom en avancerad resvaneanalys har gett oss ett mycket bra underlag för vår kostnad och miljöpåverkan på tjänsteresor och arbetspendling. Kostnaden att själva utföra en resvaneanalys är ca 300 000 kr vilket med råge överstiger den summan som vi medfinansierat i projektet.

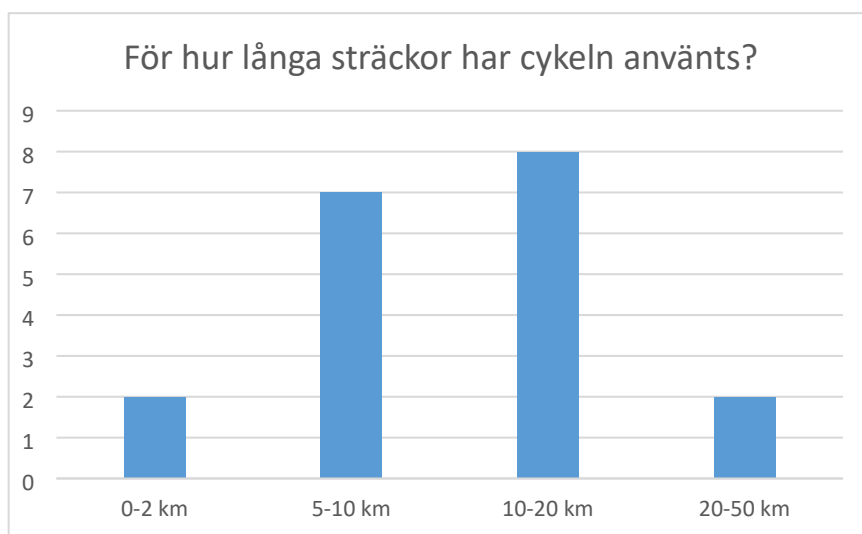
Elektroniska körjournaler

I projektet Hela RESAN fick Vaggeryds kommun möjlighet att ha elektroniska körjournaler i alla våra bilar (ej räddningstjänstens utryckningsfordon). Tekniska kontoret, VSBo och VEAB hade redan elektroniska körjournaler från märket ABAX och lånade aldrig körjournaler i projektet. Energikontoret upphandlade elektroniska körjournaler från företaget Jiricom. Kostnaden för tre kommuner (Vaggeryd, Eksjö och Tranås) att ha elektroniska körjournaler under 1,5 år kostade 1 miljon kronor. Den kostnaden betalades av projektet vilket med råge överstiger den summan som Vaggeryds kommun har bidragit med i medfinansieringen. De elektroniska körjournalerna har dels som syfte att säkerställa att korrekta uppgifter om resan samlas in och lagras (för att uppfylla skatteverkets regler om körjournal). De har också som uppgift att mäta körsträckor, bränsleförbrukning och utsläpp och är till hjälp för att

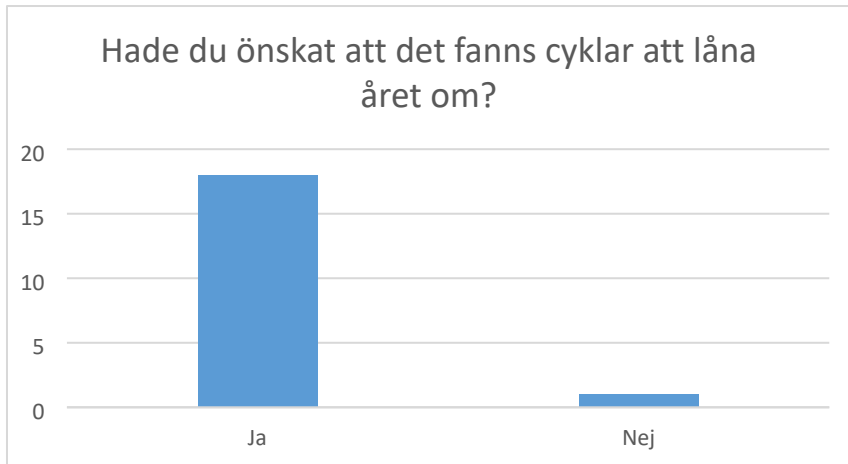
följa upp miljöstatistiken i kommunen. I Vaggeryds kommun saknar vi i dagsläget en samordnare för alla våra fordon. Samordningen sköts av respektive förvaltning. Det skiljer sig därför väldigt mycket i hur förvaltningarna hanterar sina fordon och de elektroniska körjournalerna som erbjuds. En del förvaltningar satte in de elektroniska körjournalerna direkt när de kom och för en del förvaltningar tog det 1 år innan de sattes in. Denna spridning i hur körjournalerna har använts samt att de bitvis har krånglat och att det då inte funnits en naturlig kontaktperson i kommunen för att hantera klagomål eller frågor har gjort att insatsen om elektroniska körjournaler upplevts olika hos olika personer. När projektet med elektroniska körjournaler avslutades i juni 2020 tog kommunens ledningsgrupp beslut om att elektroniska körjournaler skulle införskaffas till alla förvaltningar och bolag och då valdes ABAX, samma märke som tekniska kontoret, VEAB och VSBo har.

Cykelbibliotek

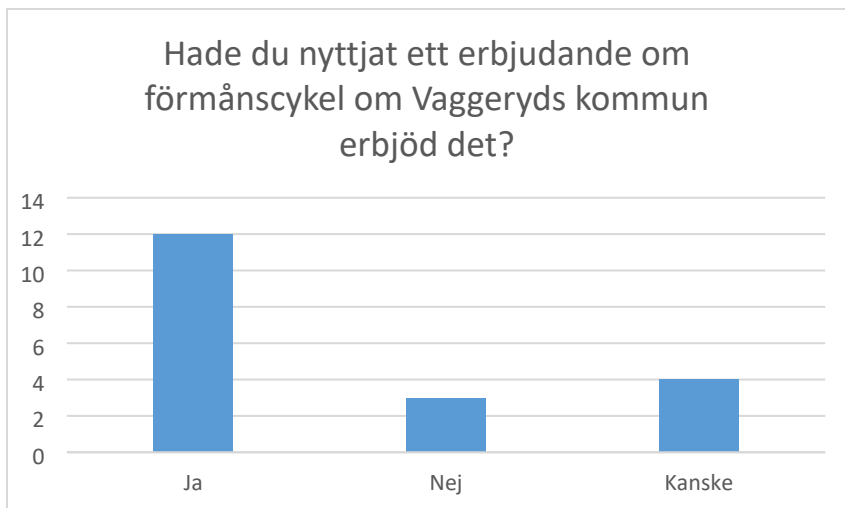
Hela RESAN har erbjudit deltagande kommuner att låna elcyklar (vanliga och ellådcyklar). Vaggeryds kommun lånade elcyklarna (5 stycken) under maj 2018 och september 2018 och då fick cyklarna enligt projektet enbart lånas av anställda för att nyttjas i tjänsten. Ellådcyklarna lånades av förskolor vilket var mycket populärt då förskolorna hade möjlighet att ta med barnen på utflykter längre från förskolan och till exempel till biblioteket. Några förskolor har efter att ha fått testa köpt in egna ellådcyklar. De vanliga elcyklarna som fick nyttjas i tjänsten användes mycket sparsamt. Dels utgick cyklarna från Skillingehus och dels så var det en begränsad period vi fick låna cyklarna (3 veckor). Under april-september 2020 fick vi låna alla elcyklarna igen under en sammanhängande period av 6 månader. Energikontoret tillät även att cyklarna fick användas för att testa att arbetspendla vilket var mycket populärt hos våra medarbetare. 3 vanliga elcyklar och 2 ellådcyklar var fullbokade för utlåning under 6 månader! Ellådcyklarna lånades bland annat av gata-parkenheten, sjukgymnaster och förskolelärare. De vanliga elcyklarna lånades som tjänstecyklar för VSBo:s lokalvårdare och sedan av medarbetare som testat att arbetspendla.

Av de som lånat elcykel har majoriteten cyklar mellan 5-20 km dagligen. 70 % av de som lånade elcykel svarade att det kunde ersätta bilen både vid tjänsteresa och arbetspendling.

Nästan alla svarar att de önskar att det finns elcyklar att låna året om (inte bara i projektet). Kommunledningskontoret har köpt in en elcykel som lånas ut till medarbetare ör att testa att arbetspendla eller att använda i tjänsten.

Det är många som hade valt att nyttja erbjudande om förmånscykel om Vaggeryds kommun erbjöd det. I kommunens friskvårdsarbete tillsammans med Actiway erbjuds rabatter på elcyklar och vanliga cyklar.

Cykelställ

Hela RESAN hade 5 stycken särskilt utformade cykelställ som använts i projektet. Vid projektslutet delades cykelställ ut där kommunerna fick ansöka om cykelställ. Vaggeryds kommun fick 3 av 5 cykelställ. Cykelställ placeras vid busshållplatserna Östra fågelforsvägen i Skillingaryd, Götafors i Vaggeryd och Torsbo i Vaggeryd. Tanken med placeringen är att å till Hela resan perspektivet att kunna cykla till busshållplatsen för att låsa fast cykeln ordentligt och ta bussen vidare. Detta är ett koncept vi tror går att utveckla ytterligare i kommunen.

Tävlingar och gåvor för digitala möten och hållbara resor

Hela RESAN har stöttat kommunen i att hålla digitala möten. I projektets startfas 2017-2019 var det fortfarande trögt att få fler att använda digitala möten. Detta blev som bekant en vändning när pandemin kom och utmaningen framöver blir att hålla i det goda beteendet med att hålla kvar vissa möten digitala. Vaggeryds kommun anordnade en tävling kring digitala möten för att få fler att dela med sig och bra eller dåliga erfarenheter.

Hela RESAN sponsrade tävlingen med fina priser som delades ut till deltagande medarbetare. Vaggeryds kommun fick också pengar för att trycka upp dörrhängare för digitala möten (stör ej skyltar) samt pengar för att köpa in cykelsadelskydd som delades ut till medarbetare som cykelpendlar.

Under klimatveckan 2020 anordnades ett resebingo för kommunens anställda som handlade om att samla bingo kryss i hållbara resval eller möten.

Avano

XDDESIGN ECO+
RESPONSIVE CHARGE

Kompetenshöjande nätverk

Hela RESAN har erbjudit ett antal kompetenshöjande föreläsningar och seminarium som kommunen har deltagit på. Det har dels varit seminarium om nudging samt policys och riktlinjer för resor och möten.

Slutsats

Sammanfattningsvis har projektet genomfört många aktiviteter som Vaggeryds kommun har deltagit i. För vår del har möjligheten att låna elektroniska körjournaler varit en viktig del, trots att det krånglade lite, så fick alla förvaltningar inblick i vikten av att ha ordning på sina fordon och på fordonsstatistiken. Möjligheten till att låna elcyklar har varit mycket uppskattat av medarbetarna, då de kunnat testa att både cykla i tjänsten och vid arbetspendling. Utan projektet hade vi inte kunna möjliggjort denna satsning på elcyklar som nu genomförs. Att få utföra en avancerad resvaneanalys har varit värdefullt då mycket bra fakta och statistik har samlats in. Vi ser där att majoriteten av utsläppen av växthusgaser kommer från arbetspendlingen vilket ger oss kunskap om att vi behöver satsa på att få våra medarbetare att pendla hållbart framöver för att kunna nå våra egna och de nationella miljömålen. Det har varit ett stort projekt och bitvis har det varit tungt att ansvaret för genomförandet ligger på en tjänsteman. En tydligare fördelning av arbetet inom kommunens olika funktioner vore önskvärt i kommande projekt då det är viktigt att alla ser sin del i miljöarbetet.